

ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Продуктивність праці виступає головним чинником, який визначає рівень конкурентоспроможності підприємства, галузі та економіки в цілому. Зростання продуктивності праці дозволяє підприємству знизити собівартість продукції, отримати прибуток, отримати фінансові кошти для подальшого розвитку. До того ж цей показник дає змогу порівнювати рівні розвитку різних країн з подальшим визначенням їх місця в світовій економіці. Тому не викликає сумніву, що одним з варіантів рішення проблеми досягнення успіху у висококонкурентному і глобалізованому світі сьогодні і в довгостроковій перспективі є підвищення продуктивності підприємств, виробничих систем і людей.

Головне завдання сучасних вітчизняних промислових підприємств полягає в підвищенні продуктивності праці, яке сприятиме скороченню відставання рівня життя українців від світових стандартів та забезпеченню умов для подальшого розвитку економіки.

Подолання низького рівня продуктивності праці можливе лише за рахунок активізації інноваційних процесів. Одним з головних факторів підвищення рівня продуктивності праці і як наслідок рівня конкурентоздатності вітчизняних промислових підприємств виступає розвиток науково-технічного прогресу. Це обумовлене тим, що саме промислові підприємства займають провідну роль в процесі інноваційних перетворень. Адже з одного боку, вони виступають у якості головних споживачів інноваційних ідей, а з іншого – виявляються генераторами цих самих ідей та стимуляторів їх подальшої адаптації та впровадження на підприємствах інших галузей.

Не дивлячись на досить високий рівень інноваційного потенціалу, який залишився у спадок від радянського союзу (зберігся), для промислових підприємств України залишається характерним (притаманним) досить незначний рівень опанування та використання існуючих як іноземних, так і вітчизняних інноваційних розробок, що суттєво позначається не лише на конкурентоздатності виробленої продукції, а й на загальному стані економіки. Змінити ситуацію, яка склалася, неможливо без створення необхідних умов для ефективного управління інноваційним розвитком на промислових підприємствах України. Тому виникає необхідність розробити методичний інструментарій формування інноваційного механізму підвищення продуктивності праці, який дозволить забезпечити зростання рівня конкурентоспроможності, впровадження та ефективного використання сучасних інновацій на вітчизняних промислових підприємствах.

Стан промислових підприємств та економіки країни в цілому безпосередньо залежить від спроможності перейти до економіки, яка «побудована на знаннях». Саме вона буде спроможна забезпечити матеріальний добробут та політичну свободу на основі розвитку інноваційного потенціалу країни. Рівень інноваційної активності в країні залишає бажати кращого. За даними у 2007 році лише 11,5% підприємств приймали участь в інноваційних процесах. Таким чином можна зробити висновок, що 90% наших підприємств взагалі не приймають участь в інноваційних процесах, тобто не мають інноваційного потенціалу або не використовують умови для власного інноваційного розвитку.

Головне питання сьогодення полягає в збереженні та оновленні послабленого науково-технічного потенціалу, який й надалі продовжує знижуватися. Дедалі стає ширшою практика незатребуваності власних нових ідей, розробок чи продуктів. Все це спричиняє та посилює процес «витіку умів», який вже призвів до втрати 40% кращих дослідників країни, що може виявитися непоправним явищем для нашої країни.

Значний дисбаланс вносить невизначеність з пріоритетними напрямками розвитку економіки, що стримує розробку дієвої науково-промислової політики та подальшої реструктуризації економіки. Першочерговим напрямком активізації інноваційного

механізму, який повинна реалізувати держава, є розробка стратегічної програми науково-технічного розвитку країни, яка повинна визначити та окреслити основні напрямки концентрації інтелектуального потенціалу, а також впровадити механізми стимулювання пріоритетних інноваційних програм на промислових підприємствах. Сьогодні, на жаль, відсутня чітка та цілеспрямована державна програма розвитку інноваційної діяльності, не визначені пріоритетні напрямки. Прийняті законодавчі документи не в повній мірі виконують покладені на них функції.

Наступним напрямком повинно стати створення розвиненої інноваційної інфраструктури, як сукупності умов, організацій, промислових та інших об'єктів, метою яких буде сприяння динамічному та широкому розвитку інноваційного процесу на промислових підприємствах, підтримка різних форм зв'язків між науковими центрами та виробничими компаніями.

Досвід зарубіжних країн свідчить, що значне місце в впровадженні науково-технічних досягнень належить виваженій податковій та амортизаційній політиці, які сприятимуть залучення інвестицій в науково-технічну сферу промислових підприємств, використання технологічних та продуктових інновацій в промисловому секторі. Так США запровадили наступні засоби стимулювання інноваційної діяльності: 1.вилучення витрат на НДДКР, пов'язаних з основною виробничою і торговою діяльністю, із сум доходу, який оподатковується (до 20% витрат); 2.пільгове оподаткування венчурних фірм та фірм, що здійснюють НДДКР (до 20% приросту витрат на НДДКР порівняно з середньорічним рівнем цих витрат за попередні три роки та до 20% витрат компаній на програми фундаментальних наукових досліджень, що виконуються університетами за контрактами з ними); 3.відсутній податок на оренду для венчурних фірм; 4.пільговий режим амортизаційних відрахувань; 5.не підлягає оподаткуванню юридична форма ризикового капіталу; 6.інвестиційний податковий кредит (зменшення податку на прибуток у розмірі від 6 до 10% загальної вартості інвестицій в устаткування); 7.зменшення податку на прибуток для організацій з цінними паперами венчурних структур(60% доходу не оподатковується взагалі, а 40% оподатковується звичайними податками); 8.гарантоване повернення приватного капіталу, який вкладається у венчурний бізнес, Адміністрацією у справах малого бізнесу (АМБ) (до 90% приватного капіталу); 9.обов'язкове виділення федеральними відомствами коштів на фінансування венчурного бізнесу зі свого бюджету (не менше ніж 1,25% бюджету відомства); 10.обов'язкове залучення венчурних фірм до виконання крупних інноваційних проектів згідно із законодавством США (вартість проектів більше ніж 100 тис. доларів).

До інших напрямків активізації інноваційного механізму з боку держави можна віднести наступні: надання інвесторам державної гарантії при фінансуванні найбільш ризикованих стадій інноваційних проектів; підтримка «національних лідерів» - невеликої кількості крупних корпорацій, здатних конкурувати на міжнародних ринках наукомісткої продукції та поліпшувати експортні позиції держави; впровадження конкурсної основи при виділенні державного фінансування та підтримки, що дозволить розробляти найбільш ефективні проекти; державне регулювання крупно масштабних програм на міжнародному рівні, заохочення міжнародної кооперації в умовах реалізації великих інноваційних проектів; розробка та реалізація комплексної програми по стимулюванню створення та підтримки починаючих невеликих промислових фірм у високотехнологічних галузях як джерела майбутнього економічного росту; створення середовища для національного бізнесу, в якій вкладені інвестиції в інновації є головним засобом отримання великих та стабільно зростаючих прибутків; створення єдиного національного ринку венчурного капіталу розвиток систем розповсюдження та обміну науково-технічною інформацією, передача на безкоштовній чи пільговій основі промисловим підприємствам результатів досліджень, які проводяться державними центрами та інститутами для їх подальшої комерціалізації; заохочення активного придбання закордонних ліцензій, а також фінансова підтримка патентування за кордоном об'єктів промислової власності, отриманих на території України.